

Gebiedsproces Ronde Hoep

Beste Ronde Hoepers,

De laatste Nieuwsbrief is alweer enige tijd geleden, maar dat betekent niet dat we stilgezeten hebben, óf dat we elkaar niet gezien of gesproken hebben. Integendeel, na het stilleggen door de boeren van het gebiedsproces door het 'kaartje van Van der Wal' van de zomer, zijn we een aantal keren tijdens polderavonden bij elkaar gekomen om te bespreken hoe we verder willen gaan. We hebben een polderplan laten schrijven, dat intussen bij onze gebiedspartners is ingediend. Een dezer dagen verwachten we een 'officiële' reactie te krijgen; in de wandelgangen horen we al dat het plan zeer gewaardeerd wordt. Of het voldoende is om al het gedoe over stikstof het hoofd te bieden, zullen we moeten afwachten. In ieder geval toont het aan dat wij niet stilzitten, maar zelf initiatief tonen en naar oplossingen zoeken. Lees hieronder meer over wat er in de verschillende werkgroepen, en daaropvolgende polderavonden, gepresenteerd is. Je gaat hier de komende weken beslist meer van horen, of het nu gaat over de geschiktheid van je bedrijf voor waterinfiltratie (WIS) of Klei in Veen (KiV), over het zelf meten van waterkwaliteit, of over het opstellen van je eigen slootplan; wij willen aan de slag! Doe je mee?

Veel leesplezier en mocht je vragen hebben, neem dan gerust contact op met een van de leden van de kerngroep.

Met vriendelijke groet,
Richard Korrel

Werkgroep vitale landbouw

Extensiveren

Voor bijna alle doelen in het gebiedsproces Ronde Hoep, is extensiveren een manier om deze te realiseren. Grote vraag is wel hoe boeren binnen de bestaande bedrijfsopzet, dit rendabel kunnen doen. Want voor behoud van omzet met minder dieren per ha, is meer land per bedrijf nodig. Echter, land aankopen/huren zorgt doorgaans niet voor een lagere kostprijs. Bovendien heeft onderzoek van PPP Agro-advies in Zuid-Holland aangetoond dat extensiveren economisch niet aantrekkelijk is ten opzichte van intensiveren. Ook voor onze gebiedspartner, de provincie Noord-Holland, is dat een lastig gegeven. Want hoe behaal je als overheid je doelstellingen ten aanzien van milieu, water en biodiversiteit, zonder economisch gezonde boerenbedrijven met voldoende toekomstperspectief?

Puzzelen met de provincie

Er lijken mogelijkheden te liggen in de grond die de provincie in de Ronde Hoep heeft aangekocht ten behoeve van het gebiedsproces. Als werkgroep lijkt het ons een goed idee om deze grond in te zetten om boeren in de Ronde Hoep te laten extensiveren. Om de kostprijs voor boeren niet negatief te beïnvloeden zou deze grond dan goedkoper aangeboden moeten worden. Maar zo eenvoudig is dat niet, o.a. vanwege regels rond staatsteun en grondmarktverstoring. Ook levert het vragen op m.b.t. prijsbepaling voor andere gronden. Want als het in dit geval wel kan, waarom dan voor andere gronden (nog) niet? Kortom, een hele puzzel...

Pacht als instrument

Inmiddels is het idee opgevat om het gebiedsproces Ronde Hoep als pilot te laten functioneren voor een andere aanpak: het verpachten van de grond aan de boeren in de polder. Dat biedt zowel de provincie als de boeren de kans om ervaring op te doen met deze route tot extensiveren. Daarvoor moest de provincie het reguliere pachtbeleid en de uitvoering daarvan door de afdeling grondzaken, opnieuw vormgeven. Door met elkaar in gesprek te blijven als boeren en provincie, is het gelukt om tot een oplossing te komen die uitvoerbaar is en wettelijk klopt. We hebben het volgende afgesproken:

- Geen inschrijving tegen de hoogste pachtprijs (hoogste prijs werkt intensivering in de hand; betaal je veel, dan wil je ook veel van de grond halen. En het speelt boeren tegen elkaar uit)
- Geen beperkingen aan grondgebruik van pachtgronden (zoals standaard half juni maaien).
- Een vaste pachtprijs met enkele aanvullende voorwaarden, zoals de mogelijkheid om als boer zelf een beheerpakket af te sluiten met het agrarisch collectief, passend bij het perceel.
- Verdeling van grond volgens een puntensysteem. De ongeveer 30 ha beschikbare grond is verdeeld in 3 clusters. Elk cluster wordt aan een andere boer gegund op basis van een puntensysteem. Belangrijk onderdeel van dit puntensysteem is de mate van extensivering, het leveren aan een duurzame melkstroom en de afstand van de boerderij tot de percelen.
- Boerenbedrijven in de Ronde Hoep kunnen binnen het pachtstelsel wel groeien, maar de groei in aantal dieren moet dan evenredig zijn aan de groei in grond.

Aan de slag

Inmiddels zijn in februari 2023 de gronden vergund en werken we zoals afgesproken. De onderbouwing van de pachtprijs, de voorwaarden en de procedure zoals die nu heeft plaatsgevonden, gaan we als werkgroep vitale landbouw uitvoerig evalueren, ook binnen het gebiedsproces en met de boeren in het gebied. Om te leren en mogelijke verbeterpunten te benoemen, voor toekomstige soortgelijke uitgaven van gronden. Ook willen we op een later moment kijken of een verandering in bedrijfsopzet tot inkomensverbetering leidt.

Trekker:

Bas Timmer

Contact

bpj.timmer@hotmail.com

Heb je ervaringen of tips die je met ons wilt delen? Aarzel dan niet om deze kenbaar te maken aan leden van het kernteam of de begeleiders van het proces.

Werkgroep bodemdaling

Waterinfiltratie en Klei in Veen

De werkgroep merkt dat bij de boeren interesse is om concreet aan de slag te gaan met twee bodemdalingremmende maatregelen, namelijk Klei in Veen (KiV) en WaterInfiltratie-Systeem (WIS).

Klei in Veen is nog in een verkennende fase. Er wordt volop onderzoek naar gedaan en op proefvelden mee geëxperimenteerd, maar er is nog geen ervaring met grootschalige aanleg van bijvoorbeeld 100ha. Ook de geschiktheid van de klei is een belangrijk aandachtspunt, net als de beschikbaarheid en het logistieke traject (zware vracht over kwetsbare gronden). Bij de verdiepte aanleg van de A9 in Amstelveen komt mogelijk een grote stroom klei vrij. Er wordt onderzocht of deze klei geschikt is om in de Ronde Hoep te gebruiken en op welke manier de klei daar gebracht en opgebracht kan worden.

Informatieve Polderbijeenkoms

Om meer duidelijkheid te geven over de diverse bodemdalingremmende maatregelen en ruimte te geven voor vragen, hebben we op 1 februari 2023 een Polderbijeenkoms georganiseerd. Daar hebben Waternet en Landschap Noord-Holland hun pilot Greppelinfiltratie gepresenteerd. We constateerden dat de pilot vooral interessant is voor het Landschap; vanuit de boeren is er geen directe behoefte om aan te haken. En liet de presentatie Klei in Veen zien hoe dit in zijn werk gaat. Daarvoor was ook Marinus de Vries uit Stolwijk uitgenodigd, bij wie in 2019 de eerste KiV-experimentevelden zijn aangelegd. Hij vertelde over zijn ervaringen met verschillende manieren om de klei op/in het veen te brengen.

Aan de slag!

De namen van belangstellenden en hun interessegebied (WIS of KiV) zijn na afloop verzameld. KiV zal als pilot opgepakt worden. Voor WIS hebben we besloten dat er geen aparte pilot meer nodig is; vanuit onderzoek en praktijk is daar al veel over bekend. Binnen Klimaatlim Boeren op Veen is WIS in diverse polders uitgerold, zoals Vlist en Kortrijk en Portengen (<https://klimaatlimboerenopveen.nl/>). Daar gaan we dus zelf nu concreet mee aan de slag. Er wordt een expert ingehuurd om bij de belangstellenden voor WIS te inventariseren hoe en waar WIS aangelegd kan worden. De werkgroep gaat hier met spoed werk van maken.

Trekker:

Richard Korrel

Contact

richardkorrel@hotmail.com

Werkgroep water

Koppeling peilvak NW met reservaat

Hoewel het vasthouden van regenwater, ofwel het managen van het 'droogteprobleem' (vooral in het noordelijk deel van het reservaat) een belangrijk discussiepunt was, is uiteindelijk toch gekozen voor de koppeling van het reservaat met peilvak NW. Dat betekent voor zowel het reservaat als peilvak NW een constant peil van -2,68 in de zomer en de winter. De boeren in dit peilvak zijn bij elkaar geweest om daar voor een paar jaar goedkeuring aan te geven. Er moet nog wel een "verklaring van geen bezwaar" ondertekend worden door alle bewoners en grondgebruikers in dit peilvak. Dit zal op korte termijn plaatsvinden.

Trekker:

Wes Korrel

Contact

whm-korrel@hetnet.nl

Peilbesluit

Het huidige peilbesluit dateert uit 2003. Het zou goed zijn een nieuw peilbesluit voor te bereiden vanuit het gebiedsproces. Tijdens de laatste polderbijeenkomst is echter geopperd om te kiezen voor een tussenvorm, waarbij wel aanpassingen aan de peilen plaatsvinden maar deze nog niet wordt vastgelegd in een nieuw peilbesluit. In het gebiedsproces hebben alle veranderingen met elkaar te maken en veel moet nog in de praktijk ontdekt en ervaren worden. Bijvoorbeeld of WIS tot een grotere watervraag leidt. Of het verhogen van winterpeilen; heeft dat wel of geen effect? Met deze tussenvorm van peilaanpassingen, maak je keuzes minder definitief. Ofwel: het voortschrijdend inzicht vanuit het lopende gebiedsproces, gebruiken bij de voorbereidingen voor een nieuw peilbesluit.

Waterkwaliteit en slootbeheer

De werkgroep gaat samen met een aantal boeren dat zich heeft aangemeld, plannen maken voor het inrichten van proefsloten en het schonen van sloten. Dit wordt opgepakt in samenwerking met Debby van Rotterdam (Waternet) en Andries Kamstra (Agrarisch collectief Noord-Holland Zuid). Iedereen is gebaat bij een gezonde boerensloot. Het is aan de boeren zelf wat ze willen aanpassen of uitproberen om tot verbeteringen te komen.

Werkgroep stikstof

In de wachtstand

Sinds de laatste bijeenkomst op 14 november jl. staan we helaas in de wachtstand. Niet vanwege onwil vanuit de provincies Utrecht en Noord-Holland, maar door de onduidelijkheid vanuit Den Haag. Daarom weten we nog steeds niet wat de definitie is van 'piekbelaster', of deze ook aanwezig zijn in onze polders en hoe daarmee wordt omgegaan. Ook m.b.t. de PAS melders en andere bedrijven zonder NB-vergunning, weten we niet wat daar de status van is. En dat geldt voor meer onderwerpen die we tijdens die bijeenkomst ter sprake brachten. Pauze dus, maar niet eentje die rust geeft...

Belangrijk voor de plannen in en rond de Botshol is de natuurdoelanalyse, die in april beschikbaar komt. Deze moet duidelijkheid geven over welke natuur er (gewenst) is en hoe die gerealiseerd kan worden. De knoppen om aan te draaien zijn o.a. waterkwaliteit, beheer en stikstofreductie. Wat ons betreft wordt er zeker aan de eerste twee knoppen gedraaid!

Provinciale plannen

Ondertussen zijn de provincies druk met het maken van hun PPLG's (Provinciaal Plan Landelijk gebied) waarin alle opgaven bij elkaar komen. Voor de zomer moeten deze plannen (in concept) aan Den Haag aangeleverd worden. Wat betreft de stikstofdoelstelling betekent dat voor de plannen van Noord-Holland dat de uitstoot met 41% terug moet, en van Utrecht met 46%. Het goede nieuws is, dat we met de maatregelen uit ons polderplan 2.0 "De Ronde Hoep, de schoonste polder", een heel eind in de goede richting komen. Wij vragen van de provincies vertrouwen in onze maatregelen, en juridische zekerheid als het gaat om investeringen.

Troefkaart

Soms heb je weleens het gevoel dat wát we ook voorstellen op het gebied van duurzaamheid (stikstofreductie) van onze bedrijven, het nooit genoeg is. En dat is deprimerend en frustrerend. Maar laten we bedenken dat onze polder een aantal belangrijke 'troeven' heeft, namelijk: openheid, volop koeien in de wei, heel veel weidevogels en enorm veel mensen die daarvan genieten in onze polder. En de belangrijkste troefkaart zijn wij zelf: de gedreven oplossingsgerichte boeren in de polder!

Trekker:

Peter Roos

Contact

famproos@solcon.nl

Polderplan 2.0 goed ontvangen

Power in de polder

Hoewel de storm aan het landbouwfront bepaald nog niet is gaan liggen, werken wij in het gebiedsproces gestaag door aan ons eigen toekomstplan. Onder het motto 'beter schieten, dan geschoten worden', hebben wij, op basis van twee polderavonden en input van jullie allemaal, het Polderplan 2.0 geschreven, en opgestuurd naar onze gebiedspartners. Dat zijn er inmiddels heel wat: Landschap Noord Holland, de LTO, het Agrarisch Collectief Noord-Holland Zuid, Klimaatslim Boeren op Veen, gemeente Ouder-Amstel, Waternet/AGV, Provincie Noord-Holland en (als agenda lid) Provincie Utrecht. Omdat vooral de provincies nu aan zet zijn om aan te geven hoe ze met de (inter)nationale water-, klimaat- en stikstofdoelen om willen gaan, zijn we natuurlijk extra benieuwd naar de reacties van de verschillende gedeputeerden. Zowel Esther Rommel (Noord-Holland) als Mirjam Sterk (Utrecht) hebben toegezegd nog met een officiële reactie te komen. Informeel hebben beide provincies al wel hun complimenten uitgesproken voor de energie die uit onze plannen spreekt en het feit dat we zelf aan de slag willen.

Commitment

Tijdens de meest recente bijeenkomst van de Bestuurlijke Begeleidingsgroep heeft Esther Rommel aangegeven dat zij, als ze aanblijft na de komende verkiezingen, op volle kracht door wil met het polderproces. Dat betekent ook meedenken en -doen om stappen mogelijk te maken in termen van geld, capaciteit en experimenten. Ook Arjan van Rijn, hoogheemraad van waterschap AGV, wil graag verder met ons polderproces. Zo wil hij bijvoorbeeld samen met ons onderzoeken hoe we met het versterken van de vegetatie in eigen slootplannen, de KRW-doelen kunnen halen. En de gemeente Ouder-Amstel, met als leden Joyce Langenacker (burgemeester en voorzitter van de Bestuurlijke Begeleidingsgroep) en Victor Frequin, wethouder, waardeert het aanbod dat er ligt en wil het gebiedsproces koesteren.

In afwachting van de reacties gaan wij gewoon rustig door met alles wat verder in deze nieuwsbrief beschreven staat: met de aanleg van WIS, klein in veen en greppelinfiltratie, verbetering van het waterbeheer in het reservaat en verbetering van de slootkanten. Daarnaast gaan we binnenkort ook met activiteiten komen ter verdere verbetering van de milieuprestaties zoals besproken op de boerenbijeenkomsten.

Trekker:

Martine Leewis

Contact

leewis@org-id.org

Pietjan de Jong

Contact

pj.de.jong@ppp-agro.nl

